

λάμπα

λάμπα, η, ουσ. [<ιταλ. lampa <λατιν. lampas <ελλ. λαμπάς], η λάμπα· το κάθε φωτιστικό σώμα: «λάμπα φθορίου || αγόρασε μια ωραία λάμπα για το σαλόνι». (Λαϊκό τραγούδι: κι έχω το φως να καίει για να δεις πως δεν κοιμάμαι, όμως τζάμπα καίει η **λάμπα**, τζάμπα σε θυμάμαι). Υποκορ. **λαμπάκι, το** (βλ. λ.) και **λαμπίτσα, η**.

- **ανάβω λάμπα**, (στη γλώσσα της αργκό) δημιουργώ φασαρίες, δυσάρεστες καταστάσεις: «κάρφωσε στη γυναίκα μου πως έχω γκόμενα και μ' άναψε λάμπα ο παλιοκαργιόλης». Από την αίσθηση του ατόμου που κάνει κάτι ύποπτο ή παράνομο στα σκοτεινά και κάποιος ανάβει απότομα τη λάμπα. Συνών. **ανάβω δαδί / ανάβω καντήλα / ανάβω λαμπάδα / ανάβω φωτίλια / ανάβω φόκο / ανάβω φωτιά (β)**.

- **κάηκε η λάμπα, α.** (στη νεοαργκό) μέθυσε πάρα πολύ από υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ ή χρήση ναρκωτικού και έχασε την αίσθηση της πραγματικότητας, και δεν ξέρει τι του γίνεται: «τι έπαθες ρε και σταμάτησες, κάηκε η λάμπα και ψάχνεις ανταλλακτικό;». **β.** έχει διανοητικά προβλήματα, δε στέκει καλά στα μυαλά του: «παράβλεψε τις ανοησίες που λέει, γιατί κάηκε η λάμπα του φουκαρά». Από το ότι, όταν καεί η λάμπα και ιδίως η ραδιοφωνική λυχνία, παύει να λειτουργεί το ραδιόφωνο. Συνών. **έκαψε φλάντζα / κάηκαν τα καλώδια / κάηκε η ασφάλεια / το 'καψε το ρημάδι**.

- **όταν κλάνεις, σβήνει η λάμπα;** εξυπνακίστικη ή ειρωνική ερώτηση σε κάποιον, που γίνεται περισσότερο για να τον προσβάλλουμε. Όταν όμως ο συνομιλητής μας είναι γνώστης της λαϊκής παιδείας, μας απαντάει: **σπάει και το λαμπόγυαλο**.

- **την έκανα λάμπα**, (στη νεοαργκό) θύμωσα πάρα πολύ, εξοργίστηκα, εξαγριώθηκα και αντέδρασα βίαια: «μόλις άρχισε να κατηγορεί το φίλο μου, την έκανα λάμπα και τον πλάκωσα στο ξύλο». Συνών. **άναψαν τα λαμπάκια μου / βάρεσα βαλβίδα / τα πήρα στο εθνόσημο / τα πήρα στο κεφάλι / τα πήρα στο κρανίο / τα πήρα στο φάρο / τα πήρα στον εγκέφαλο / την έκανα λαχείο (α) / την έκανα λώλα (α) / την έκανα τζαζ (α) / την έκανα τζαζ μπαντ**.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας